

[Εκτύπωση](#)

Διακρινοντας

Διπλή περιπλάνηση

Της Ελισαβετ Κοτζια / ekotzia@yahoo. gr

Αναχωρώντας από χριστουγεννιάτικο ρεβεγιόν σε κλαμπ της Πλατείας Θεάτρου, η Εύα περιπλανιέται στις γειτονιές της παντελώς άγνωστης πόλης που είναι σφηνωμένη στην καρδιά της πρωτεύουσας. Και ανατρέχει στα συμβάντα της εξεζητημένης εορταστικής συνάθροισης, καθώς και σε κρίσιμα περιστατικά της οικογενειακής ζωής της. Το πραγματικά συναρπαστικό όμως κομμάτι του ομνύμου με την ηρωίδα μυθιστορήματος της Ερσης Σωτηροπούλου (Πατάκης, σελ. 213) αρχίζει όταν, σταματώντας τις αναδρομές, η Εύα έρχεται σε επαφή με τη ζωή του δρόμου πιάνοντας κουβέντα με την αγοραία Μόιρα με τα σφιχτά χείλη και την πλούσια φωνή που ζεσταίνεται σε μια φουφού. Όταν γνωρίζεται με ένα γατί που το λένε Αναστασία και εκνευρίζεται όταν το κοιτάζουν να τρώει. Ή όταν συναντά την καλόκαρδη Τιτίκα με το ατροφικό πόδι, θύμα ενός τραμπούκου βουλευτή που εκμεταλλεύεται αδίστακτα την ερωτευμένη καρδιά της.

Στη βαθύτερη υφή του το κείμενο νομίζω πως αντλεί από την παράδοση του Λιούις Κάρολ. Οχι από την αγοραία χρήση της έκφρασης «η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων», αλλά από τον εσωτερικό τόνο του κλασικού κειμένου. Σημεία όπως ««Μου φαίνεται γελοίο», είπε η Εύα περισσότερο για να πει κάτι, «εγώ δεν θα πήγαινα ποτέ σε τέτοιο μέρος»» ή ακόμα «Η Εύα έμαξε κάτι συμπαθητικό για να πει αλλά δεν της ερχόταν τίποτα και μουρμούρισε ότι ήταν πολύ περίεργο γιατί αυτή δεν ένιωθε καθόλου το κρύο» θυμίζουν την ευγενέστατη ηρωίδα του Αγγλου συγγραφέα όταν παρατηρεί, διαπιστώνει, κουβεντιάζει, σε μια διαδικασία όπου μετράει ιδιαίτερα η συναισθηση της επαφής με το αλλότριο, με το ανοίκειο, με το ξένο, η συνειδηση της τοποθέτησης του εαυτού της μέσα σε ένα παράδοξο, δύναμι απειλητικό, αλλά όπως τελικά αποδεικνύεται, όχι κατ' ανάγκη αφιλόξενο περιβάλλον. Μια ένταση συσσωρεύεται έτσι στο μυθιστόρημα της Ερσης Σωτηροπούλου, καθώς οι σκηνές του δρόμου μοιάζουν με όνειρο που ανά πάσα στιγμή θα μπορούσε να εξελιχθεί σε αδυσώπητο εφιάλη, μια απειλή που ωστόσο διαρκώς αναστέλλεται. Διότι ο περιθωριακός κόσμος που τον κατοικεί, αποδεικνύεται τελικά πιο φιλικός από το κανονικό περιβάλλον της Εύας - από τον προσγειωμένο λόγου χάρη σύζυγό της που δεν αντιλαμβάνεται την ιδιαιτερότητα της περίπτωσης που την εξαναγκάζει να αφαιρέσει ένα χρηματικό ποσό από τον κοινό τους λογαριασμό για χάρη του άρρωστου πατέρα της. Αποδεικνύεται πιο ανθρώπινος από τον κόσμο των χορτασμένων αστών καλλιτεχνών που αισθάνονται απειλούμενοι από μετανάστες που δεν έχουν πού την κεφαλή κλίνει. Αποδεικνύεται πιο ηθικός από τον εκπρόσωπο του ελληνικού κοινοβουλίου που δεν αποτελεί παρά ένα χυδαιότατο υποκείμενο, αδίστακτο παραβάτη του κοινού ποινικού δικαίου.

Η Ερση Σωτηροπούλου είναι μια από τις σημαντικότερες Ελληνίδες πεζογράφους της μεταδικτατορικής περιόδου. Και οι σελίδες με τις εξιστορήσεις του ξενοδοχείου στο οποίο θα καταλήξουν οι ήρωές της είναι εξαιρετικά γοητευτικές. Δεν ξέρω ωστόσο αν επιτυχάνει πράγματι, όπως αναφέρει το οπισθόφυλλο, να πείσει πως η εμπειρία της παράξενης αυτής βραδιάς θα κατορθώσει να επιφέρει κάποια βαθύτερη αλλαγή στην ψυχή της ηρωίδας, έτσι ώστε επιστρέφοντας ξημερώματα σπίτι της να μην έχει καμιά δικαιολογία να παραμένει άπρακτη, να υποχρεωθεί τελικά να αντιμετωπίσει δραστικά το τίποτα που την περιβάλλει. Περισσότερο νιώθω πως οι δυο ιστορίες, η οικογενειακή σύγκρουση και οι νυχτερινές περιπέτειες της Εύας, αποτελούν δυο ξεχωριστές ενότητες που δεν κατορθώνουν να επιδράσουν ιδιαίτερα η μια πάνω στην άλλη. Είμαστε επομένως υποχρεωμένοι να αρκεστούμε στο να απολαύσουμε την πανίσχυρη αίσθηση που προξενούν οι ασυνήθιστες συναντήσεις της ηρωίδας με τους ανθρώπους του δρόμου. Όλα αυτά πάλι δεν είναι παρά εντυπώσεις. Το αίσθημα της συνολικής ισορροπίας ενός κειμένου -η αίσθηση της τελειότητας ή της ελαττωματικότητάς του- αποτελεί στην πραγματικότητα αίσθημα μεταφυσικό, υποκειμενικό, αστάθμητο, δηλαδή μη αποδείξιμο. Κι ακόμα οι παράγοντες που διαμορφώνουν τις κρίσεις μας είναι τόσο σκοτεινά πολύπλοκοι... Ξαναδιάβασα πριν από λίγο καιρό το παλαιότερο αφήγημα της Ερσης Σωτηροπούλου «Μεξικό» (1987) για να ξαναβρώ μια φράση που μου είχε κερφωθεί όλα αυτά τα χρόνια στο μυαλό (σημάδι που, όποτε συμβαίνει, αποτελεί, πιστεύω, ένδειξη εξαιρετικής καλλιτεχνικής ισχύος ενός βιβλίου). Ανακάλυψα έτσι, είκοσι χρόνια αργότερα, πως οι αντιρρήσεις που είχα νιώσει τότε, στην πρώτη ανάγνωση, δεν υπήρχαν πια. Τι μεσολάβησε; Θα μπορούσα να πω πως η απουσία μιας ορισμένης εμπειρίας ζωής καθιστούσε σ' εμένα αδύνατο να κατανοήσω εκείνο το έργο - το οποίο ωστόσο είχε καταγραφεί, καθώς φαίνεται, μέσα μου και με την πάροδο του χρόνου ανεφάνη.

Ημερομηνία : 17/1/10

Copyright: <http://www.kathimerini.gr>

[Κλείσιμο](#)

